

ROMÂNIA
JUDEȚUL ALBA
COMUNA CRICAU
PRIMAR

PROIECT DE HOTĂRÂRE nr.79/22.08.2024
privind modificarea denumirilor unor străzi din localitățile componente
ale comunei Cricău: Cricău, Craiva și Tîbru

Având în vedere:

- Referatul de aprobare nr. 4165/22.08.2024 prin care se propune modificarea denumirilor unor străzi din localitățile componente ale comunei Cricău: Cricău, Craiva și Tîbru;

-Avizul Instituției Prefectului – Județul Alba, Comisia de atribuire de denumiri a Județului Alba nr.6/12.09.2022,

-Avizul Instituției Prefectului – Județul Alba, Comisia de atribuire de denumiri a Județului Alba nr.5/20.08.2024,

-Anunțul privind dezbaterile publice nr.4171/22.07.2024

Ținând cont de prevederile:

-Legii nr.52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată cu modificările și completările ulterioare,

-Ordonanța nr.63/2002 privind atribuirea sau schimbarea de denumiri, cu modificările și completările ulterioare,

-art.5 din Legea cadastrului și publicității imobiliare nr.7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

-H.G. nr.777/2016 privind structura, organizarea și funcționarea Registrului electronic național al nomenclaturilor stradale(RENNS),

-Ordinului nr.448/2020 pentru aprobarea Normelor tehnice privind procedurile de lucru specifice Registrului electronic național al nomenclaturilor stradale coroborate cu dispozițiile Legii nr.2/1968, privind organizarea administrativ teritorială a României.

-Legii nr.43/1997 privind regimul drumurilor cu modificările și completările ulterioare,

-Legii nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative republicată, cu modificările și completările ulterioare,

În baza dispozițiilor art.129 (2) lit. (c), alin.(6) lit. (d) și ale art.139(3) lit. (a) și (e) din OUG nr.57/2019 privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

-Hotărârea Consiliului Local Cricău nr.20/2020 privind aprobarea Nomenclatorului Stradal al Comunei Cricău, județul Alba și al localităților componente,

Todericiu Aurel-Florin, primar al Comunei Cricău, județul Alba, propun spre aprobare prezenta

HOTĂRÂRE

Art.1. Se modifică denumirea unor străzi din localitățile componente ale comunei Cricău: Cricău, Craiva și Tibru, și se redenumesc străzile așa cum sunt prevăzute în Anexa nr.1, care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art.2. Se modifică în mod corespunzător Nomenclatorul stradal al comunei Cricău.

Art.3. Orice prevedere contrară se abrogă.

Art.4. Cu drept de contestație la instanța de contencios administrativ competentă potrivit prevederilor Legii nr.554/2004.

Art.5. Cu urmărirea ducerii la îndeplinire a prevederilor prezentei hotărâri se încuvintează Primarul Comunei Cricău, prin Compartimentul Urbanism, Compartimentul Registru Agricol și Contabilitate.

Art.6. Prezenta hotărâre se va comunica la: dosar hotărâri, dosar ședință consiliul local, Instituția Prefectului-Județul Alba, Primarului comunei Cricău, Compartiment Urbanism, Compartimentul Registru Agricol și Contabilitate, OCPI Alba și se aduce la cunoștință publică prin afișare la avizier și pe site-ul instituției, prin grija serviciilor de specialitate competente.

**Inițiator-Primar,
Ec.TODERICIU AUREL-FLORIN**

**Avizat-Secretar General UAT,
ALDEA MARIA-LORELAI**

**TABEL PRIVIND CORESPONDENȚA
DENUMIRII ȘI REDENUMIRII STRĂZILOR COMUNEI CRICĂU**

SAT CRICĂU

DENUMIREA ACTUALĂ A STRĂZII Conform HCL Cricău nr. 20/2020	REDENUMIRE STRADA (PROPUNERE)	OBSERVAȚII
PRINCIPALĂ	1 DECEMBRIE 1918	
PE VALE	NICOLAE BĂLCESCU	
BISERICILOR	MIHAI VITEAZUL	
ȘCOLII	MIHAI VITEAZUL	
MĂIERIȘTE	ION I.C. BRĂTIANU	
ROJINĂ	IULIU MANIU	
NUCILOR	NICOLAE TITULESCU	
CARPENILOR	AVRAM IANCU	

SAT CRAIVA

DENUMIREA ACTUALĂ A STRĂZII Conform HCL Cricău nr. 20/2020	REDENUMIRE STRADA	OBSERVAȚII
PIATRA CRAIVEI	PIATRA CRAIVII	
ȘCOLII	TRAIAN	
PRINCIPALĂ	DECEBAL	
TEIULUI	APULUM	
NUCULUI	DACILOR	
SUB VII	BUREBISTA	
VĂII	RANISSTORUM	

SAT TIBRU

DENUMIREA ACTUALĂ A STRĂZII Conform HCL Cricău nr. 20/2020	REDENUMIRE STRADA	OBSERVAȚII
PRINCIPALĂ	HOREA	
MĂGURĂ	CLOȘCA	
LA PERI	CRÎȘAN	
LA PERI de la nr.163-179 inclusiv	CLOȘCA	
PĂRAIE	CALEA MOTILOR	

**Inițiator-Primar,
Ec. TODERICIU AUREL-FLORIN**

**Avizat-Secretar General UAT,
ALDEA MARIA-LORELAI**

ROMÂNIA

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
INSTITUȚIA PREFECTULUI - JUDEȚUL ALBA

P-ta I.L.C. Brătianu nr.1, 510118 Alba Iulia
tel.0258/811179; fax.0258/811382; e-mail.prefectura@prefecturaalbs.ro, www.prefecturaalbs.ro

Nr. 11115/G/SJ/II.C.11/12.09.2022

Nesecret

**COMISIA DE ATRIBUIRE DE DENUMIRI
A JUDEȚULUI ALBA
AVIZ
Nr. 6/12.09.2022**

În temeiul art. 3 alin. 7 din *Ordonanța Guvernului nr. 63/2002 privind atribuirea sau schimbarea de denumiri*, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 48/2003, cu modificările și completările ulterioare și al Regulamentului de funcționare a Comisiei de atribuire de denumiri județene, aprobat prin *Ordinul ministrului internelor și reformei administrative nr. 564/2008*,

**AVIZEAZĂ
FAVORABIL**

Propunerea Consiliului local al comunei Cricău înregistrată la Instituția Prefectului Județul Alba sub nr. 11090/G/SJ/09.09.2022 privind atribuire de denumiri pentru străzile din satele aparținătoare comunei Cricău după cum urmează:

1. Sat Cricău	- din denumirea veche	în denumire nouă
	Strada Principală	Strada 1 Decembrie 1918
	Strada Pe vale	Strada Nicolae Bălcescu
	Strada Bisericii	Strada Mihai Viteazul
	Strada Viilor	Strada Axente Sever
	Strada Rojină	Strada Iuliu Maniu
	Strada Nucilor	Strada Nicolae Titulescu
	Strada Carpenilor	Strada Avram Iancu.
2. Sat Craiva	- din denumire veche	în denumire nouă
	Strada Piatra Craivei	Strada Piatra Craivii
	Strada Școlii	Strada Traian
	Strada Principală	Strada Decebal
	Strada Teiului	Strada Apulum
	Strada Nucului	Strada Dacilor
	Strada Sub Vii	Strada Burebista.

3. Sat Tibru

- **din denumire veche**

în denumire nouă

Strada Principală

Strada Horea

Strada Măgură

Strada Cloșca

Strada La Peri

Strada Crișan

Strada Pâraie

Strada Calea Moșilor.

✓ Avizează nefavorabil propunerea de schimbare a denumirii de Strada Școlii din satul Cricău motivat pe faptul că sunt două propuneri identice pentru Satul Cricău referitoare la denumirea de Strada Mihai Viteazul.

✓ Avizează nefavorabil propunerea de schimbare a denumirii de Strada Măierişte cu denumirea de Strada Ion Brătianu din satul Cricău motivat pe faptul că numele corect este Ion I.C. Brătianu.

✓ Avizează nefavorabil propunerea de schimbare a denumirii de Strada Văii cu denumirea de Strada Ranisstorum din satul Craiva motivat pe faptul că numele corect este Strada Ranistorum.

Data eliberării: 12.09.2022

**Președintele Comisiei de atribuire de denumiri a județului Alba
Ana Dumitran**

**COMISIA DE ATRIBUIRE DE DENUMIRI
A JUDEȚULUI ALBA**

**AVIZ
Nr. 5/20.08.2024**

În temeiul art. 3 alin. 7 din *Ordonanța Guvernului nr. 63/2002 privind atribuirea sau schimbarea de denumiri*, aprobată cu modificări și completări prin *Legea nr. 48/2003*, cu modificările și completările ulterioare și al *Regulamentului de funcționare a Comisiei de atribuire de denumiri județene*, aprobat prin *Ordinul ministrului internelor și reformei administrative nr. 564/2008*,

Comisia de atribuire de denumiri județeană Alba, constituită prin *Ordinul Prefectului Județul Alba nr. 230/2021*,

**AVIZEAZĂ
FAVORABIL**

Propunerea Consiliului local al comunei Cricău nr. 4050/2024 înregistrată la Instituția Prefectului Județul Alba sub nr. 10186/G/SJ/2024 privind atribuirea de denumiri pentru patru străzi din comuna Cricău după cum urmează:

1. Sat Cricău	- Strada Mihai Viteazul
2. Sat Craiva	- Strada Ion I.C. Brătianu
3. Sat Tibru	- Strada Ranisstorum
	- Strada Cloșca.

Prezentul aviz se comunică Consiliului local al comunei Cricău și se publică pe site-ul Instituției Prefectului Județul Alba,

Data eliberării: 20.08.2024

**Președintele Comisiei de atribuire de denumiri a județului Alba
Teompa Aviu Ștefan**

Județul Alba
Comuna Cricău
Primar
Nr. 4165/22.08.2024.

REFERAT DE APROBARE

privind modificarea denumirilor unor străzi din localitățile componente
ale comunei Cricău: Cricău, Craiva și Tibru

În baza prevederilor O.G. nr.28/2008, ale Legii nr.7/1996 R, H.G. nr. 777/2016, Ordinul nr. 448/2017 pentru aprobarea Normelor tehnice privind procedurile de lucru specifice este necesar să se întocmească Registrul electronic național al nomenclaturilor stradale.

Redenumirea străzilor este un proces transparent și democratic, **implicând consultarea locuitorilor și luând în considerare opinia acestora.**

Redenumirea străzilor este un proces comun în multe localități din lume. Acest proces poate fi declanșat de diverse motive, de la dorința de a reflecta schimbările sociale, până la necesitatea de a elimina denumirile care evocă amintiri negative sau care sunt considerate nepotrivite în contextul actual.

Participarea activă a comunității poate asigura că noile denumiri sunt acceptate și respectate de toți membrii comunității.

Redenumirea străzilor poate servi ca o oportunitate de a educa publicul cu privire la istoria țării noastre.

Având în vedere:

-Avizul Instituției Prefectului – Județul Alba, Comisia de atribuire de denumiri a Județului Alba nr.6/12.09.2022,

-Avizul Instituției Prefectului – Județul Alba, Comisia de atribuire de denumiri a Județului Alba nr.5/20.08.2024,

Ținând cont de prevederile:

- H.G. nr.777/2016 privind structura, organizarea și funcționarea Registrului electronic național al nomenclaturilor stradale,
- Ordinului nr.448/2017 pentru aprobarea Normelor tehnice privind procedurile de lucru specifice Registrului electronic național al nomenclaturilor stradale,
- art.5, alin.(1) din Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr.7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare,
- art.453 litera g) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare,
- art.2 lit.d) din Ordonanța Guvernului nr.63/2002 privind atribuirea sau schimbarea de denumiri, aprobată prin Legea nr.48/2003, cu modificările și completările ulterioare,

- Legea nr.24/2000 *** republicată, privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, cu modificările ulterioare,

Redenumirea străzilor este un proces complex și sensibil, care necesită o abordare atentă și echilibrată. Este esențial ca autoritățile locale să colaboreze îndeaproape cu comunitatea pentru a asigura că schimbările propuse sunt bine fundamentate și acceptate de toți locuitorii. Prin promovarea valorilor moderne, corectarea nedreptăților istorice și reflectarea diversității culturale, redenumirea străzilor poate contribui semnificativ la dezvoltarea unei societăți mai echitabile și mai armonioase.

Față de cele prezentate mai sus, consider *necesar și oportun* întocmirea unui proiect de hotărâre în acest sens.

PRIMAR,
Ec.TODERICIU AUREL-FLORIN

România
Județul Alba
Comuna Cricau
Compartiment Urbanism
Nr. 4166/22.08.2024.

RAPORT DE SPECIALITATE

la Proiectul de Hotărâre privind modificarea denumirilor unor străzi din localitățile componente ale comunei Cricău: Cricău, Craiva și Tibru

Prezentul raport de specialitate este întocmit în conformitate cu prevederile OUG 57/2019 Codul Administrativ cu modificările și completările ulterioare. Este de competența Consiliului local al comunei Cricău, județul Alba, ca în ședință să adopte proiectul de hotărâre privind aprobarea Nomenclatorului stradal al comunei Cricău, județul Alba. Proiectul de hotărâre va fi elaborat avându-se în vedere următoarele prevederi legale:

–art.5, alin (1) din Legea cadastrului și publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată cu modificările și completările ulterioare prin care se prevede că, nomenclatura stradală se aprobă prin hotărâre a consiliului local, se organizează pe fiecare localitate și reprezintă evidența primară unitară care servește la atribuirea denumirii străzii și a numărului administrativ.”

–Ordinul ANCPI nr.448/2017 privind aprobarea normelor tehnice privind procedurile de lucru specific Registrului electronic al nomenclaturilor stradale (RENNS.)

Consiliul local „atribuie sau schimbă, în condițiile legii, denumiri de străzi, de piețe și de obiective de interes public local”. Având în vedere faptul că la nivelul instituțiilor de interes local, instituții bancare, agenți economici, nu există un nomenclator stradal unitar, pentru desfășurarea în condiții normale a activității socio-economice a locuitorilor comunei Cricău și pentru deservirea acestora în condiții de operativitate și eficiență este necesar un Nomenclator stradal.

Fiecare imobil situat în intravilanul localităților se identifică prin adresa administrativă a acestuia.

Pentru imobilele cu clădiri/construcții situate în extravilan adresa administrativă se identifică prin denumirea drumului și numărul administrativ atribuit de autoritatea publică locală competentă. Denumirea drumului este alcătuită din categoria și indicativul drumului pe care sunt situate imobilele respective, potrivit prevederilor H.G. nr. 540/2000 privind aprobarea încadrării în categorii funcționale a drumurilor publice și a drumurilor de utilitate privată deschise circulației publice. Numărul administrativ se atribuie de către autoritatea publică locală. Un număr administrativ este întotdeauna compus dintr-un număr care poate fi suplimentat cu o literă mare de la A la Z. Din cauza riscului de a crea confuzii, literele I, O și Q nu vor fi folosite. Numerele administrative sunt atribuite consecutiv în ordine crescătoare.

Istoria țării ne oferă nenumărate pilde de vitejie în luptă și dragoste de țară, de curaj.

Mesajul istoriei naționale reprezintă pentru noi cei de azi un bogat izvor de putere morală. Suntem urmașii unui lung șir de generații de eroi, care au clădit și au apărat această țară, i-au făurit podoabele graiului, cultura materială și spirituală .

Comuna Cricău –poartă a istoriei, locuri cu încărcătură istorică, legende, locuri unde s-au petrecut evenimente istorice:

- **Satul Cricău** – a găzduit o perioadă, o mare personalitate a luptei pentru redeșteptarea națională a poporului român – Ioan Axente Sever
- **Satul Tibru** – semnarea armistițiului în locul numit „Gutâi”,
Aici s-a semnat în timpul răscoalei țărănești condusă de Horia, Cloșca și Crișan, o înțelegere a ostilităților dintre răsculați și armata imperială **Armistițiu de la Tibru, 12 noiembrie 1784** (se roagă să fie liberi de iobăgie, să fie militarizați, să fie lăsați în libertate câțiva oameni care se află condamnați și închiși la Galda)
- **Satul Craiva** -situat la poalele cetății dacice Piatra Craivii (Apoulom sau Ranisstorum), locul unde se găsesc vestigiile unei cetăți și ale unei așezări a dacilor din secolele II î.C. - I d.C.

Pentru cinstirea și păstrarea memoriei eroilor neamului nostru altfel decât prin operele comemorative existente în comuna noastră, propunem redenumirea străzilor ale comunei Cricău cu nume de eroi din diferite perioade istorice.

1 DECEMBRIE 1918

Ziua Națională a României este sărbătorită la 1 decembrie 1918, data ce marchează un moment important din istoria românilor, cel în care Marea Adunare de la Alba Iulia a votat unirea Transilvaniei cu România, în 1918.

NICOLAE BĂLCESCU

Istoric, scriitor și revoluționar român. A participat la Revoluția din 1848. Prin capodopera sa Români supt Mihai Voievod Viteazul, Bălcescu l-a impus în canonul național pe voievodul Mihai Viteazul.

MIHAI VITEAZUL

Mihai Viteazul a fost domnul Țării Românești între 1593-1600. Pentru o perioadă (în 1600), a fost conducător de facto al celor trei state medievale care formează România de astăzi: Țara Românească, Transilvania și Moldova. Înainte de a ajunge pe tron, ca boier, a deținut dregătoriile de bănișor de Strehaia, stolnic domnesc și ban al Craiovei.

Figura lui Mihai Viteazul a ajuns în panteonul național românesc după ce a fost recuperată de istoriografia românească a secolului al XIX-lea, un rol important jucându-l opul Români supt Mihai-Voievod Viteazul al lui Nicolae Bălcescu. Astfel voievodul a ajuns un precursor important al unificării românilor, care avea să se realizeze în secolul al XX-lea.

ION I.C. BRĂȚIANU

Ion I.C. Brătianu (cunoscut și ca Ionel Brătianu, a fost un om politic român, care a jucat un rol de primă importanță în Marea Unire din 1918 și în viața politică din România modernă. A deținut funcția de președinte al Partidului Național Liberal. De formație inginer, Ionel Brătianu nu a profesat, ci s-a dedicat vieții politice, fiind cel mai potrivit acestei cariere dintre cei trei băieți ai liderului liberal Ion C. Brătianu. Ion I.C. Brătianu a fost de cinci ori cel de-al 22-lea președinte al Consiliului de Miniștri —mai mult decât oricine altcineva—, de trei ori ministru de interne, de două ori ministrul al apărării naționale și de două ori ministru al afacerilor externe.

A fost președinte al Consiliului de Miniștri în momentul intrării României în Primul Război Mondial, conducând țara în momentele dificile ale retragerii în Moldova. În 1922, după ce avuseseră loc realizarea și recunoașterea Marii Uniri, a preluat guvernarea, asumându-și reforma agricolă și votarea noii constituții din 1923. Brătianu a fost adesea acuzat că ar fi avut o influență disproporționată asupra monarhului, impunând acestuia opțiunile sale politice. În criza dinastică determinată de renunțarea principelui moștenitor din decembrie 1925, Ionel Brătianu a fost preopinentul eliminării principelui moștenitor Carol de la succesiunea tronului.

Când regele Ferdinand I a murit în 1927, guvernul condus de Ionel Brătianu a rămas în fruntea țării, sub domnia regelui minor Mihai. În același an Ionel Brătianu a murit subit, ceea ce a fost începutul unei perioade de declin pentru Partidul Național Liberal.

IULIU MANIU

Iuliu Maniu (n. 8 ianuarie 1873, Șimleu Silvaniei, Sălaj, Austro-Ungaria – d. 5 februarie 1953, Sighetu Marmăției, Maramureș, România) a fost un politician, deputat român de Transilvania în Dieta de la Budapesta, de mai multe ori prim-ministru al României (noiembrie 1928-iunie 1930; iunie 1930-octombrie 1930; octombrie 1932-ianuarie 1933), președinte al Partidului Național-Țărănesc (1926-1933, 1937-1947), deținut politic după 1947, decedat în închisoarea Sighet. Este membru de onoare al Academiei Române (1919).

NICOLAE TITULESCU

Nicolae Titulescu (n. 4 martie 1882, Craiova, România – d. 17 martie 1941, Cannes, Alpes-Maritimes, Franța) a fost diplomat, jurist, profesor universitar și om politic român, în repetate rânduri ministru al afacerilor străine, ministru plenipotențiar, fost președinte al Ligii Națiunilor și membru titular (din 1935) al Academiei Române.

Încă din perioada neutralității, Nicolae Titulescu susține ideea Unirii Transilvaniei cu România, într-un discurs rostit la Ploiești și intitulat „Inima României”, el declara: „România nu poate fi întregă fără Ardeal...Ardealul e leagănul care i-a ocrotit copilăria, e școala care i-a făurit neamul, e farmecul care i-a susținut viața...Ardealul nu e numai inima României politice, priviți harta: Ardealul e inima României geografice” În vara anului 1918, împreună cu alte personalități române (Take Ionescu, Octavian Goga, Traian Vuia, Constantin Mille) înființează la Paris Comitetul Național Român, cu scopul de a propaga în opinia publică internațională dreptul poporului român la unitatea națională, comitet recunoscut oficial de guvernele puterilor aliate ca organ plenipotențiar al națiunii române.

AVRAM IANCU

Avram Iancu (n. 1824, Avram Iancu, Alba, România – d. 10 septembrie 1872, Baia de Criș, Hunedoara, România) a fost un avocat transilvănean și revoluționar român pașoptist, care a jucat un rol important în Revoluția de la 1848 din Transilvania. A fost conducătorul de fapt al Țării Moților în anul 1849, comandând armata românilor transilvăneni, în alianță cu armata austriacă, împotriva trupelor revoluționare ungare aflate sub conducerea lui Lajos Kossuth.

SATUL CRAIVA

PIATRA CRAIVII

Pe locul numit **Piatra Craivii** (sat Craiva, comuna Cricău, județul Alba) se găsesc vestigiile unei cetăți și ale unei așezări a dacilor din secolele II î.C. - I d.C. (incintă de piatră și sanctuare). Aceasta este clasată în lista monumentelor istorice din județul Alba cu cod LMI AB-I-s-A-00028.

TRAIAN

Marcus Ulpius Nerva Traianus (n. 18 septembrie 53, Italica Santiponce, d. 8 sau 9 august 117 Selinus Cilicia), Împărat Roman între 98-117, a fost al doilea dintre cei așa-zisi cinci împărați buni ai Imperiului Roman (dinastia Antoninilor) și unul dintre cei mai importanți ai acestuia. În timpul domniei sale, imperiul a ajuns la întinderea teritorială maximă.

Dar Traian a rămas în istorie și pentru luptele sale. În 101, a lansat o expediție în regatul Dacia, aflat la nord de Dunăre și l-a forțat un an mai târziu pe regele Decebal să capituleze, după ce Traian a asediat cu succes capitala Sarmizegetusa. Traian s-a întors la Roma încununat cu succes și a primit titlul de Dacicus Maximus.

Totuși, la scurt timp, Decebal a adus iarăși probleme Imperiului Roman, încercând să convingă regatele vecine nord-dunărene să i se alăture. Traian se hotărăște să atace din nou, inginerii săi construind un imens pod peste Dunăre, și reușesc să cucerească Dacia în 106, capitala dacilor, Sarmizegetusa, fiind distrusă. Decebal s-a sinucis. Traian a construit un nou oraș, numit Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa la aproximativ 70 km de vechea capitală. A hotărât să colonizeze Dacia cu romani și a anexat-o ca provincie romană.

DECEBAL

Decebal a fost regele Daciei între anii 87-106. Regele Decebal a avut mai multe războaie cu romanii, care îi vor recunoaște abilitățile militare și politice. La începutul secolului III, la aproape 150 de ani de la afirmarea lui Decebal, istoricul roman Dio Cassius făcea regelui dac următorul portret elogios:

Era foarte priceput în ale războiului și iscusit la faptă, știind să aleagă prilejul pentru a-l ataca pe dușman și a se retrage la timp. Abil în a întinde curse, era viteaz în luptă, știind a se folosi cu dibăcie de o victorie și a scăpa cu bine dintr-o înfrângere, pentru care lucru el a fost mult timp un potrivnic de temut al romanilor.^[3]

Pe un vas funerar descoperit la Sarmizegetusa Regia se poate citi textul "DECEBALVS PER SCORILO". Unele interpretări îl consideră în limba dacă, posibilul sens fiind de Decebal fiul lui Scorilo, altele în latină, traducerea fiind Decebal prin Scorilo. Alții cred că e vorba de o simplă marcă de olar.

Încă din primul an de domnie, din anul 85, Decebal se confrunta cu o situație dificilă. Roma organizează prima campanie în inima Daciei. Împăratul Domițian, pentru a-l pedepsi pe Decebal, trimite o armată comandată de prefectul Gărzii Pretoriene, Cornelius Fuscus, să treacă Dunărea. Într-un defileu carpatic, Decebal atrage forțele romane într-o cursă. Comandantul roman cade în luptă, iar Decebal duce în Munții Orăștiei prada de război: prizonieri, trofee și stindardul legiunii a V-a. Marea bătălie are loc la Tapae.

La un an de la victorie, în 88, o armată romană condusă de Tettius Iulianus atacă din nou regatul lui Decebal, pătrunzând în Dacia prin Banat. Decebal așteaptă în defileul de la Tapae. Confruntarea se încheie cu victoria romană. Deși înfrânt de romani, din cauza dificultăților întâmpinate de armatele imperiale în Pannonia în lupta cu quazii și marcomanii, care-l sprijiniseră pe regele dac, Decebal încheie o pace avantajoasă cu împăratul Domițian în anul 89. Decebal era numit client al Romei, iar regatul său, regat clientelar, primea meșteri mineri, instructori militari etc.

APULUM

Castrul roman Apulum a fost unul dintre cele mai importante centre ale stăpânirii romane de pe teritoriul Daciei.(apoi) El a fost construit în anul 106, pe malurile Mureșului, la o distanță de cca 20 km de cetatea dacică Apoulon^[1]. Construirea castrului a fost determinată de cantonarea în această zonă a Legiunii a XIII-a Gemina (106-271), dislocată din Vindobona, actualul oraș Viena. Legiunea avea rolul de a păzi ținutul aurifer și drumul de transport al aurului către Roma.

DACILOR

Dacia era în Antichitate țara locuită de geto-daci, care erau împărțiți într-un număr mai mare de state, iar ei ocupau un teritoriu cuprins între: râul Tisa (vest), râul Nistru și Marea Neagră (est), Dunărea (sud) și Carpații Păduroși (nord). În anumite părți chiar depășeau aceste hotare: spre est peste Nistru, „înaintând până spre Bug”, iar spre vest, „ajunseră până la Dunărea panonică”.^[1]

Regatul dacic a ajuns la cea mai mare întindere a sa în timpul regelui Burebista, având ca hotare: țărmul Mării Negre și Bugul - spre est, Cadrilaterul boem, Dunărea panonică și Morava - spre vest, Carpații Păduroși - spre nord, iar Muntele Haemus (lanțul Balcanilor) - spre sud. Capitala regatului era orașul Argedava.^[2]

Dacii erau organizați în state și aveau cetăți numite dava. Din agricultură obțineau: grâu, vin, miere, creșteau vite și cai, dar și pescuiau. Îmbrăcămintea era făcută din lână de oaie și din cânepă. Dacă la șes locuințele erau făcute din nuiele împletite pe pari și zidite cu pământ, la deal și la munte ele erau făcute din lemn, folosindu-se bârnele încheiate. Conducerea o avea regele, ajutat de un sfat de nobili, și mai era consiliat de un preot. Dacii se ocupau cu extracția și prelucrarea metalelor din care confecționau unelte, arme, obiecte de cult sau mobilier, podoabe, vase și monede. Ceramica era prelucrată atât cu mâna cât și cu roata olarului și devenise o artă. Slujbele religioase se țineau în sanctuare ce aveau formă patrulateră sau circulară. Ritualul funerar consta în arderea morților, iar cenușa era pusă în urne și îngropată în pământ. Dacii iubeau muzica. Izvoarele antice spun că ei cântau din gură, dar și din chitare. Dion Chrysostomos îi socotea pe geți la fel de înțelepți ca și grec

BUREBISTA

Conform spuselor lui Strabon, Burebista a fost un lider politic și militar impresionant, al ținuturilor locuite de geto-daci: „Ajuns în fruntea neamului său care era istovit de războaie dese, getul Burebista l-a înălțat atât de mult prin exerciții, abținere de la vin și ascultare față de porunci, încât în câțiva ani a făurit un stat puternic și a supus geților cea mai mare parte din populațiile vecine, ajungând să fie temut chiar și de romani.”^[1]

Fiind un desăvârșit lider și strateg militar a reușit unirea triburilor geto-dacice, iar cu ajutorul sfatului său de tarabostes și cu ajutorul marelui preot, Deceneu, a reușit să introducă o serie de măsuri administrative care au avut un rol important în consolidarea și stabilitatea statului, a recrutat oameni noi pentru administrarea agriculturii, strângerea dărilor, supravegherea muncilor obștești obligatorii, făcând, astfel, posibilă realizarea sistemului de fortificații în Dacia, a introdus sistemul de legi beligines, iar pe plan spiritual și-a întărit propriul cult.

Prin acțiunile sale ofensive a reușit îndepărtarea pericolului reprezentat de celții situați în sud și în vest, supunerea bastarnilor în est și cucerirea cetăților grecești de la malul Pontului Euxin, întinzându-și regatul de la Pontul Euxin, în est, până la Danubis în Câmpia Panonică, în vest, și de la Munții Haemus, în sud, până la mlaștinile Pripetului, în nord, devenind un potențial adversar de temut al puternicei Republici romane.

RANISSTORUM

Ranisstorum este numele unei fortificații romane situate la est de Sarmizegetusa, fosta capitală a Daciei. Locația exactă a acestei fortificații nu este cunoscută, dar este posibil ca aceasta să fi fost prezentă în locul numit „Sub Cununi”, în apropiere de Grădiștea de Munte.

În anul 106, în timpul războiului daco-roman, Tiberius Claudius Maximus a condus o subunitate de cercetași, care a primit ordinul să-l prindă pe regele dac fugăr, Decebal. Înainte ca romanii să-l poată captura, Decebal s-a sinucis, tăindu-și gâtul cu „sica”, sabia curbată dacică. Momentul a fost ilustrat pe Columna lui Traian. Totuși Maximus a pretins, așa cum stă scris pe stela sa funerară descoperită la Philippi, Grecia, că a reușit să-l captureze pe Decebal mai înainte ca acesta să moară. Maximus i-a tăiat capul și mâna dreaptă regelui dac și le-a prezentat împăratului Traian, aflat la Ranisstorum. Traian l-a decorat pe Maximus, oferindu-i a doua medalie a vieții sale. (prima medalie a primit-o de la Domitian în 87).

CAPUL LUI DECEBAL, la PIATRA CRAIVII

Cetatea Piatra Craivii este cea mai importantă cetate dacică de pe teritoriul actualului județ Alba și, în plus, mai există o teorie istorică interesantă care sporește atractivitatea turistică a acestei zone. În Acta Musei Napocensis (Revista științifică a Muzeului Transilvaniei din Cluj) din anul 1970, apare un articol al istoricului american Michael P. Speidel, care vorbește despre Ranisstorum ca fiind locul unde a fost dus capul lui Decebal. Potrivit lui Speidel, în anul 1965 la Grammeni (un sat din Macedonia) a fost găsită piatra funerară a unui subofițer roman - Tiberius Claudius Maximus. Inscripția de pe această piatră spune că Maximus l-ar fi prins pe Decebal al cărui cap i l-a dus lui Traian, care atunci se afla în așezarea

Ranisstorum. Potrivit istoricului american, Ranisstorum este de fapt Piatra Craivii, cunoscută ca importantă cetate dacică sau chiar oraș sfânt al dacilor.

SATUL TIBRU

HOREA

Vasile Ursu Nicula (n. 1731, Arada, azi Horea – d. 28 februarie 1785, Alba Iulia), cunoscut și ca **Nicola** sau **Horea**, a fost, alături de Ion Oargă (Cloșca) și Marcu Giurgiu (Crișan), conducătorul răscoalei țărănești de la 1784 din Transilvania. A fost un țăran ager la minte,^[7] încredințat de câteva sate din Țara Moților să prezinte plângerile lor în fața împăratului austriac Iosif al II-lea. Alexandru Sterca Șuluțiu îl descrie pe Horea drept un „om cu multă isteție și înțelepciune naturală înzăstrat, îndrăzneț și în ducerea proceselor pînă atunci înaintea tribunalelor poporului său norocit^[8]”. Horea a jucat un rol important în declanșarea revoltei din 1784. Revolta a început în satele Curechiu și Mestecăniș, extinzându-se apoi în părțile de vest ale Ardealului.^[9] Armata austriacă a înăbușit revolta, iar capii răscoalei au fost arestați, fiind trădați chiar de către români.^[10] Crișan s-a spânzurat în închisoarea de la Alba Iulia, iar Horea și Cloșca au fost executați public la Alba Iulia, prin frângere cu roata, la 28 februarie 1785.

CLOȘCA

Ion Oargă (n. 1747, Cărpiniș, Alba – d. 28 februarie 1785, Alba Iulia), poreclit **Cloșca**, a fost împreună cu Horea și Crișan lider al răscoalei de la 1784. Era mic de statură, inteligent, concentrat și curajos. Porecla de „Cloșca” i se trage de la obiceiul țăranesc de a da în glumă diferite nume consătenilor și de la calitatea sa de gospodar harnic care își agonisea averea. Cloșca a locuit în satul Cărpiniș, județul Alba. A fost căsătorit cu Marina și au avut cinci copii: Iosif, Nicolae, Ioan, Vasile și Ana. De asemenea, el avea și doi frați: pe fratele său îl chema Teodor Oargă, iar pe sora sa, Achimia

Cloșca era ceva mai înstărit decât Horea, iar casa sa se poate vedea chiar și în zilele noastre pe o coastă de deal, pe partea dreaptă, la nici 50 metri de actualul drum dintre Abrud și Cămpeni.

Legătura cu răscoala din 1784

La izbucnirea răscoalei, Cloșca avea 37 ani și fusese deja la Viena de trei ori, ducând împreună cu Horea petițiile adresate de țărani împăratului Iosif al II-lea. A fost pe toată durata răscoalei cel mai apropiat colaborator și prieten al lui Horea.

La data de 27 decembrie 1784 a fost capturat, prin trădare, împreună cu Horea, în pădurile din preajma satului Albac (azi comuna Horea, județul Alba). Dus în cetatea Alba Iulia și încarcerat acolo, va fi supus de către tribunalul militar la șase interogatorii, însă el nu va destăinui nimic anchetatorilor săi. Aceștia voiau să afle mai ales modul de organizare a răscoalei, care a cuprins foarte repede mai multe comitate din Ardeal, pentru că voiau să preîntâmpine izbucnirea unei răscoale similare.

A fost executat prin tragere pe roată la 28 februarie 1785 lângă cetatea Alba Iulia, împreună cu Horea. Execuția sa a oripilat prin barbarismul ei întreaga Europă civilizată, Cloșca fiind zdrobit cu 20 lovituri de roată, iar corpul său dezmembrat și expus în diferite locuri unde s-au răsculat moșii, cu scopul de a-i îngrozi pe aceștia și pentru a da un exemplu celor ce ar mai fi dorit pe viitor să se mai împotrivescă sistemului

social inapoiat, feudal, al nobililor maghiari, protejat activ de Samuel von Bruckenthal, Guvernatorul numit de Casa de Habsburg în Transilvania.

CRIȘAN

Pe numele adevărat de **Marcu Giurgiu**, cunoscut și sub pseudo-numele de **Gheorghe Crișan** sau **Crișan** [n. 1733, Vața (ung: Vaca), azi Crișan – d. 13 februarie 1785, Alba Iulia, a fost, împreună cu Horea și Cloșca, unul dintre conducătorii răscoalei din Transilvania din 1784.

Date biografice

S-a născut în 1733 în localitatea Vața (oficial, în epocă: Vaca), azi satul Crișan, comuna Ribița, județul Hunedoara.

A comandat acțiunile țăranilor răsculați din Zarand, activând apoi la Câmpeni, Abrud și Cricău.

Din tabăra sa a pornit, în numele lui Horea, Ultimatumul țăranilor (11 noiembrie 1784) ce au luptat apoi împotriva trupelor imperiale austriece în zona Zarandului, la Brad și la Hălmagiu.

După reprimarea răscoalei, a fost prins (30 ianuarie 1785) datorita trădării unor co-etnici și închis la Alba Iulia, unde s-a sinucis, sugrumându-se cu curelele de la opinci (13 februarie 1785). În momentul prinderii, Crișan ar fi spus unui țăran pe nume Zachei Târziu: „Nu te teme frate, pentru că lucrul pornit de noi n-o să rămâie negata!”

CALEA MOTILOR

Având în vedere cele mai sus menționate, în conformitate cu prevederile art.5 din Legea nr.7/1996, ale Codului fiscal și ale OUG 57/2019 Cod administrativ, propunem spre aprobarea Consiliului Local a Nomenclatorului stradal al comunei Cricău,

Pentru că este o măsură care și-a dovedit eficacitatea, propun domnului primar supunerea spre aprobare a proiectului de hotarare în forma prezentată.

**Consilier urbanism,
Crișan Maria**